

Dunaalmás Község Polgármesterétől

H-2545 Dunaalmás, Almási u. 32. ☎: (36) (34) 550-005 Fax: (36) (34) 450-015
E-mail: polgarmester@dunaalmas.hu

Szám: DA/20-48/2023.

8. napirendi pont

ELŐTERJESZTÉS

Dunaalmás Község Önkormányzat Képviselő-testületének 2023. június 28-i rendes testületi ülésére

Tárgy: Tatabánya Megyei Jogú Város József Attila Könyvtár beszámolója a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer 2022. évi tevékenységéről

Előterjesztő: Makay Tibor polgármester

Készítette: Cseszneki Ágnes kirendeltség-vezető

Tisztelt Képviselő-testület!

Az önkormányzat és a Tatabánya Megyei Jogú Város József Attila Könyvtár által kötött megállapodás értelmében minden év május 31-ig a vármegyei könyvtár tájékoztatót küld a települési önkormányzatnak a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer előző évi tevékenységéről. A beszámolót az előterjesztés 1. melléklete tartalmazza.

A beszámoló szerint vármegyénkben a Település-ellátási és Módszertani Osztály 60 kistelepülési könyvtár ellátását szervezte, 95.461 fő dokumentum-ellátásáról és olvasóvá neveléséről gondoskodott 2022. évben.

A főbb ellátott feladataik a következők voltak:

- **Dokumentum ellátás:** A kistelepülési könyvtárosok igénye szerint beszereznek dokumentumokat, megrendelnek folyóiratokat. Településünkön 469.407 Ft értékben történt dokumentum-beszerzés.
- **Tárgyi eszköz beszerzések** révén cserélik a könyvtárak bútorzatát, fejlesztik az olvasótereket. A tavalyi év során új céges autó beszerzése is megtörtént. A településünk könyvtárában tárgyi eszköz beszerzés nem történt az elmúlt évben. Dologi kiadások között szerepelnek az író- és irodaszerek, a könyvtári foglalkozásokhoz szükséges kézműves anyagokat megvásárlásai. Településünkön 308.053 Ft volt a tavalyi dologi kiadás.
- **Rendezvényszervezés:** Településünkön 3 rendezvényt bonyolítottak le 2022. év során, melynek költsége 225.000 Ft volt.
- **Információ-ellátás és PR tevékenység** keretében tájékoztatják a kistelepülési könyvtárakat érintő pályázatokról, képzési lehetőségekről.
- **Képzéseket szerveznek** a könyvtárosok szakmai fejlődésének biztosítására.

Általánosságban elmondható hogy a kölcsönzött dokumentumok száma fokozatos emelkedést mutat a járvány megszűnése óta. A kistelepléseken élők közül átlagosan a lakosság 10 %-a tagja a könyvtáraknak, ők viszont aktívan használják a szolgáltatásokat.

A 2022-es évben az energiaválság nehezített a települési könyvtárak munkáját. Néhány intézmény bezárt vagy csökkentett nyitvatartási idővel üzemelt az téli időszakban. Sok helyen az állományvédelemhez minimálisan elvárható szintre állították vissza a fűtést.

A könyvtárak másik nagy problémája az akadálymentesítés hiánya vagy részleges megléte. A látás- és hallássérültek részére semmilyen segítség nincs egyik települési könyvtárban sem és a szolgáltatások sem akadálymentesek. A hangoskönyv állomány bővítésével próbálnak kedvezni a fogyatékkal élő olvasóknak.

Településünk könyvtárára vonatkozóan javaslatot tettek a nyitvatartási idő növelésére.

Kérem, a tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és a határozati javaslatról dönteni szíveskedjen.

Dunaalmás, 2023. június 22.

Határozati javaslat:

Dunaalmás Község Képviselő-testületének ..../2023. (VI. 28.) önkormányzati határozata Tatabánya Megyei Jogú Város József Attila Könyvtár Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszere 2022. évi tevékenységének beszámolójáról

Dunaalmás Község Képviselő-testülete

elfogadja a DA/20-48/2023. számú előterjesztés 1. melléklete szerint a Tatabánya Megyei Jogú Város József Attila Könyvtár beszámolóját a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer 2022. évi tevékenységéről.

Teszta

2023 JÜN. 02 1232/2023

1.sz. melléklet

TATABÁNYA MEGYEI ÉS VÁROSI KÖNYVTÁR	
KÖNYVTÁRELLÁTÁSI SZOLGÁLTATÓ	
1104/23	
2023 JÜN 02.	
Szám:	Intézményjel:
Készítve:	Készítve:

Tisztelt Polgármester Asszony / Úr!

Az önkormányzat és a József Attila Megyei és Városi Könyvtár (2023. márciustól Tatabánya Megyei Könyvtár) által kötött megállapodás értelmében minden év május 31-ig a vármegyei könyvtár tájékoztatót küld a települési önkormányzatoknak a Könyvtárellátási Szolgáltatás Rendszer előző évi tevékenységéről. Ezen feladatunknak eleget téve készítettük el a 2022-es év összefoglalóját, külön-külön kiemelve tevékenységünk egyes főbb területeit.

A beszámoló általános részében a megyei tendenciákat mutatjuk be, majd ezt követi az Önök településére vonatkozó szakmai és pénzügyi beszámoló, a hatékonyabb működést szolgáló javaslatokkal kiegészítve.

A Megyei Ellátási és Módszertani Osztály (2023 márciusától Település-ellátási és Módszertani Osztály) 60 kistélepülési könyvtár ellátását szervezi Komárom-Esztergom vármegyében. A feladatokat 4 fő könyvtáros látja el teljes munkaidőben, valamint a vármegyei könyvtár rendszergazdája megbízási szerződéssel végzi az informatikai munkákat a településeken.

A KSZR-hez tartozó települések lakosság számát tekintve 2022-ben összesen 95.461 fő (2021-ben 94.821 fő) dokumentum-ellátásáról és olvasóvá neveléséről kellett gondoskodunk.

A 2022-es időszak az előző évekhez hasonlóan ismét nem volt problémamentes, hiszen ezúttal az energiaválság nehezítette meg a települési könyvtárak munkáját. Sajnálatos módon a legtöbb intézményben az állományvédelemhez minimálisan elvárható szintre állította vissza a kistélepülési önkormányzat a fűtést. Így csaknem az összes szolgáltatóhelyen csökkent a nyitvatartási idő a téli hónapokban, de pár könyvtár átmenetileg be is zárt a fenntartó. Szerencsére az olvasók kiszolgálása továbbra is az elsődleges szempont volt, még ha kicsit megváltozott formában is (pl. házhozszállítás, „fapados” kölcsönzés).

A tatabányai korszerű fűtési rendszernek köszönhetően (biomasszával működik) a vármegyei könyvtár működése egész évben zavartalan volt, így feladatainkat maradéktalanul el tudtuk látni.

Dokumentum-ellátás

A kistélepülési könyvtárosok igénye szerint 2022-ben 7 alkalommal rendeltünk dokumentumokat a Könyvtárellátótól, valamint az év során beszereztük azokat a könyveket is egyéb forrásból (pl. Bookline, 7books, Lyra Vác stb.), amelyek már nem kaphatók a Kellónál, de a kollégák szeretnék volna bővíteni velük a gyűjteményüket (összesen 7.150 db).

A *Könyvtárellátótól* háromszor kaptunk ajándékkönyveket, összesen 1.334 példányban:

- a „Petőfi 200” program keretén belül érkezett egy-egy csomag Petőfi Sándor és Vörösmarty Mihály költeményeiből, amely 290 db új könyvet jelentett, ezen kívül
- Csoóri Sándor életművének kötetei által 580 darabbal, valamint
- a Magyarágkutató Intézet ajándécsomagjainak köszönhetően 464 db dokumentummal gyarapodott a települések állománya.

A *Detektív Kiadó* is felajánlott meglévő készletéből minden KSZR-es településnek "A sértett neve - senki" című kötetből 1 példányt ajándékként, amelyért nagyon hálásak vagyunk. Ezen kívül még számos település kapott olvasóitól jó állapotú, megőrzésre érdemes könyveket, amelyeket szintén állományba vettünk (1.748 db).

Előfizettünk 122 féle folyóiratot (364 példányban) 59 településnek (Tokod esetében ezt a költséget az önkormányzat átvállalta).

Folyamatosan építjük a közös TextLib katalógust, hiszen a települési könyvtárak állományának 98 %-át retrospektíven már feldolgoztuk vagy más rendszerekből áttöltöttük. Sárísápon és Tokodon 2022-ben befejezték a könyvtárosok a „régii” állomány feldolgozását, Bokodon és Kesztlőcön pedig jelenleg is tart még a munka. Ezen tevékenység folyamányaként 225 db dokumentumot kellett még utólagosan felrögzíteni a Textlib-be, amelyet a honosítást végző kistelepülési kollégák leírás hiányában nem tudtak feldolgozni.

Jelenleg a 60 települési könyvtár összes állománya 394.749 db dokumentum, amelyek közül néhány esetben nagymértékű apasztásra van még szükség. Kocson és Környén a munkálatokat a kollégák már elkezdték, de a nagyobb feladat a vármegyei könyvtár munkatársaira vár.

A Textlib rendszerből 2022 során összesen 12.142 db dokumentum került kivételre elhasználódás, rongálódás vagy elkallódás okán. A kistelepülési kollégák a selejtezési szabályzat alapján már önállóan végzik az állományapasztást, csak néhány esetben kérnek a segítségünket ehhez a feladathoz.

A községi könyvtárak olvasóinak továbbra is biztosítottuk a könyvtárközi (régiós) kölcsönzés lehetőségét. Az érdeklődés a JAMK gyűjteménye iránt egyre nagyobb, hiszen 2022-ben már 1.044 kérés érkezett, melyeket egytől-egyig teljesíteni is tudtunk (2021-ben 836 db volt).

Tárgyi eszközök beszerzése, dologi kiadások

A tavalyi évben Tokodaltáró és Bakonybánk elavult polcait újakra cseréltük, valamint kialakítottunk egy gyereksarkot Bajóton színes szőnyegekkel és kézzel festett/mintázott asztalokkal-székekkel. Súron és Süttön néhány új könyvespolccal, párnával tettük a könyvtári helyiségeket otthonosabbá, kényelmesebbé. És megérkezett a még 2021-ben Császárnak megrendelt gyerekbútor is, így az olvasótér már a legkisebb olvasók számára is használhatóvá vált.

Nagy szerencsénkre a nyáron végre átvehettük az új céges autónkat a márkakereskedésben, így már volt mivel eljutni Bársonyosra, ahol NKA pályázati támogatásnak köszönhetően új helyiségbe költözhett a könyvtár. A polcok feliratozásához szakjelzőket és szakjelzeteket, a szépirodalomhoz pedig betűkészletet vásároltunk, valamint az állomány hatékonyabb elhelyezéséhez könyvtámaszokat biztosítottunk.

Egyéb vásárlások 2022-ben

Megnevezés	Darabszám
multifunkciós nyomtató	1
blokknyomtató	1
monitor	2
vonalkódolvasó	1
billentyűzet+egér	1
router	1
hangfal, hangszóró, kihangosító szett	6
diavetítő	1
lamináló gép	2

Az író- és irodaszerek, a könyvtári foglalkozásokhoz szükséges kézműves anyagok, valamint a nyomtatópatronok/tonerek beszerzését központilag valósítottuk meg az év során két alkalommal.

Egyre nagyobb igény mutatkozik a papírszínházak meséinek bővítésére, amelyet a kollégák már egymás között is cserélni szoktak, így kevesebb költségből több történetet olvashatnak fel a gyerekeknek.

A társasjátékok beszerzése is egyre népszerűbbé vált az elmúlt években, ezért ezeket is megpróbáljuk teljeskörűen, az igényeknek megfelelően megvásárolni. Gyermely, Szomor és Vértessomló játékgyűjteményét 2022-ben is kiegészítettük jó néhány dobozzal.

Rendezvényszervezés

2022-ben a 60 településen 379 programot bonyolítottunk le a kistéleplési könyvtárosok aktív közreműködésével. A résztvevők száma összesen 10.405 fő volt.

2022-ben is 4 fő rendezvénytípusra koncentráltunk, melyeket támogatási keretből finanszíroztunk:

- *ismeretterjesztő előadások* (ide tartoztak a digitális kompetenciafejlesztő programok és tanfolyamok is): Bogárháton, Göögös Zsuzsanna és Tóth Gábor (Mancsok és tappancsok), Moczik Csaba (MCE Felsőgallai AmatőrCsillagász Klub), Nagyné Papp Edit (Vakok és Gyengénlátók Egyesülete), Hidasi Zsolt Milán, Cserteg István, Jane Goodall Intézet, Moravesik-Fecskés Orsolya, Juhász Zoltán András, Skultéty Ágnes, Györfi Pál, Szilassi Andrea, Simon Szilvia, Bajnai Zöld Tündérek, Sáfrány Piroska, Ómagyar hagyományörzők
- *író-olvasó találkozók*: K. László Szilvia, Endrei Judit, Zichó Viktor, Bosnyák Viktória, Sohonyai Edit, Palásthy Ágnes, Dóka Andrea, Hidasi-Nagy Mária, Telegdi Ágnes, Vadadi Adrienn
- *könyvtárhasználati és olvasásfejlesztő foglalkozások*: Szendrey Marót Ervin (Áldás együttes), Kerekasztal Színház, Goldschmidt Éva
- *könyvtárnépszerűsítő programok* (a kézműves-foglalkozások is ide tartoznak): Csujja Imre, Écsi Gyöngyi, Tengeri Attila, Sönfeld Mátyás, Gregus Anikó (Fantázia Pont), Cscke Szabolcs (Tücsökszabi), Kalap Jakab, Tormási Attila, Figura Ede, Gábor Klára, Vigh-Boda Mária, Kelemen Petra Piroska, Kaczander Nóra, Falusi Mariann, Szalkay Dávid, Csintalan Márk, MOSTIÓ együttes, Kifordítva zenekar, Őrzők együttes, Wireless Heart zenekar, Szaxon Csaba (Zenepalota együttes), Hangemberek (Horváth Zoltán és Vonka Viktor), Lóca együttes, Mosolyra Hangolók, Vörösmárvány Táncegyüttes és Kincső zenekar, RépaRetekMogyoró Duó, Csudamini Társulat, Palinta Társulat, Ákom-Bákom Bábesoport, Bábuci Bábszínház, Tekergő Bábszínház, Portéka Színpad, Pesti Kisszínház, MiaManó Színház, Mocsai Pajtaszínház, Szegedi Látványszínház, Hókirálynő Meseszínház, Óperenciás Bábszínház, Fabók Mancsi Bábszínháza, Színházikó Társulat, Mesekocsi Színház, Pesti Zenés Színpad, Szabad Ötletek Színháza, Csavar Színház, Nézőművészeti Színház Kft. – Köves Tamás, Boine Szabovik Enikő, Molnár-Kerekes Tímea, Papp Andrea.

Készítettünk ajánlókat is a kollégák számára külön a gyermek és külön a felnőtt közönségre fókuszálva, továbbá ösztönöztük őket a helyi alkotók és kutatók, valamint a települési értékek bemutatására.

A jelenleg 19 településen működő KönyvtárMozi szolgáltatásunk keretén belül 89 filmvetítést regisztráltunk 2022-ben, melyen 1.283 néző vett részt (2021-ben 26 filmet 374 fő nézett meg). Már Császárról, Csolnok és Epöl lakossága is örülhet ennek az új lehetőségnek tavaly óta.

Mocsán 2 alkalommal tartott Szilassi Andrea Okostelefon-sulit, valamint az Országos Könyvtári Napok keretében Tomasoovszky Edit: *Az online kapcsolattartás lehetőségei, ismeretterjesztés, okos eszközök népszerűsítése időskorúaknak* című programjára került sor Tarjánban.

Információ-ellátás, PR tevékenység

A kistéleplési könyvtárakat folyamatosan tájékoztattuk az őket érintő pályázatokról, képzési lehetőségekről, programokról. Az információellátást (áramlást) megkönnyíti a honlapunk (www.kem-kszr.hu) és a Facebook-on létrehozott zárt csoportunk, valamint folyamatosan tartjuk a kapcsolatot a kollégákkal e-mailen és telefonon is. 2019-ben egységesítettük a települések e-mail elérhetőségeit is (pl. dag.konvvtar@kem-kszr.hu), így szabályozottabban tudjuk kezelni a könyvtáros-váltásokat, valamint a Könyvtárellátónál is megkönnyíti az új kollégák belépését a rendszerbe.

A KSZR honlapjának forgalmi adatai 2022-ben:

- 355 esemény került az eseménynaptárba
- 18 bejegyzés került ki a honlapra
- 1.189 kép került a galériába

- 11.655 oldalletöltés volt a honlapon
- 32.471 oldalletöltés volt a galériában
- 2 alkalommal került sor hírlevél kiküldésére

Összegyűjtöttük a kistéleplési könyvtárakról a sajtóban megjelent cikkeket (3 újságban 39 bejegyzés), valamint közzétettük a kollégák írásait *KemLib* című online szakmai folyóiratunkban (2022-ben 12 lapszámban 27 cikk) és honlapunkon is.

A József Attila Megyei és Városi Könyvtár honlapján (<http://www.jamvk.hu/>) számos hasznos információ és program mellett az online elérhető adatbázisok használatára is folyamatosan felhívjuk a települési könyvtárosok figyelmét. A könyvtárosok és a szolgáltatóhelyek olvasói számára 2022-ben is ingyenes és teljes körű hozzáférést biztosítottunk az Arcanum Adatbázis Kft. digitális tudománytárához (*ADT*), valamint az Akadémiai Kiadó *MeRSZ* és a Typotex Kiadó *Interkönyv* adatbázisához.

2022-ben Bajna, Bakonysárkány és Epöl részére vásároltunk ajándékkönyveket a vetélkedőkön részt vevők díjazására. Az annavölgyi gyereknap programhoz pedig ceruzákat, radírokat, noteszeket és KemGuru logóval ellátott szóróanyagokat ajánlottunk fel.

Ma már hagyománynak számít, hogy kisebb ajándékosaggal lepjük meg a kistéleplési kollégákat karácsonykor és egy évzáró szakmai napra is meghívjuk őket, hogy egy kicsit kötetlenebbül tudjuk együtt tölteni az időt, mint a munkanapokon.

Minden településhez eljuttattuk az „*Olvasásra születni*” babacsomagunk 10-10 példányát, így kedveskedtünk azoknak a 3 év alatti kisgyermeknek, akiket szüleik beírtak a községi könyvtárba.

Képzések – a szakmai fejlődés biztosítása

E-tananyagtárunk segítségével (*JAMK Elektronikus Tananyagtár*) 4 online „tanfolyamon” vehetnek részt az érdeklődők. Itt található többek között egy felhasználói kézikönyv is, melyből a Textlib rendszer teljes működését megismerhetik a hallgatók.

Két alkalommal szerveztünk szakmai tájékoztatói/továbbképzést kistéleplési könyvtárosainknak a vármegyei könyvtárban:

- 2022. december 1. **Szakmai nap:** beiratkozás és keresés a Textlib-ben, könyvtárközi kölcsönzés, adatbázisok használata, Canva nyomtatvány-szerkesztő alkalmazás bemutatása
- 2022. december 16. **Évzáró ünnepség:** összefoglaló a 2022. évi munkáról és eredményekről, díjak átadása

A megyei könyvtár által szervezett 5 konferenciára is meghívtuk a kollégákat, akik szívesen jöttek és bővítették ismereteiket.

2022. március 29. **Babaolvasó szakmai nap**

2022. május 2-3. **Könyvtári stratégia tervezés a megváltozott kultúra fogyasztás tükrében** országos szakmai konferencia

2022. szeptember 26. **Órizd a lángot!** - Szakmai konferencia a Népmese Napja alkalmából

2022. október 3. **Fejlődésben a megye könyvtárai** - Országos Könyvtári Napok nyitókonferenciája: annavölgyi könyvtárosunk, **Hidasiné Nánási Nikolett** és bajnai kolléganőnk, **Pósa Andrea** előadást is tartott a települési könyvtárakban zajló programokról

2022. október 17. **Fókuszban a digitalizálás, digitális gyűjtemények – XXI. Országos ODR Konferencia**

Az Nemzeti Kulturális Alap támogatásának köszönhetően szerveztünk „*Robotok a könyvtárban*” címmel - négy hónapon keresztül - a Komárom-Esztergom vármegyében dolgozó könyvtáros kollégáknak szakmai továbbképzést az intézményünk által korábban megvásárolt robotikai eszközök népszerűsítésére. Célunk az volt, hogy megismertessük a többieket is azzal a lehetőséggel, amelyet az „apróságok” használata jelenthet a könyvtári munka során. Mert az óvodai és az iskolai oktatás mellett

könyvtári környezetben is nagy segítség lehet egy-egy olyan foglalkozás, ahol a robotoké a főszerep. Az eszközöket a Vígvári Rendszerháztól vásároltuk, és kérésre bármikor szívesen kölcsönadjuk bármelyik partnerintézménynek.

Az *Internet Fiesta* keretében került sor az első előadásra 2022. március 21-én, amelyet **Török Csaba**, a József Attila Megyei és Városi Könyvtár rendszergazdája tartott a *micro:bit* technológiáról az érdeklődőknek.

2022. április 14-én **Dérné Veresegyházy Erika** vezette be a könyvtárosokat a padlórobotok, vagyis a *Bee-botok* és *Blue-botok* világába.

A padlórobotok és a micro:bit-ek bemutatásával kezdődő szakmai továbbképzésünk következő állomásaként a *Vígvári Rendszerház* ügyvezetője, **Vígvári György** látogatott el a megyei könyvtárba 2022. május 23-án, és hozta magával az *OTTO robotokat*.

A programsorozat utolsó állomásaként ismét **Dérné Veresegyházy Erikát** láttuk vendégül 2022. június 23-án. Ezúttal a foglalkozás a *Code&Go robotgép* kipróbálásával telt, és megismerkedhettünk a *Scottie Go! társasjátékkal* is, amely egy olyan fejlesztő játék, ahol a puzzle elemeket és egy alkalmazást kell kombinálni, hogy segíthessünk az űrhajójával a Földre zuhant kis robotnak, Scottie-nak összeszedni a szétszóródott alkatrészeket.

Könyvtári szakmai gyakorlatát a vármegyei könyvtárban töltötte **Ferenci Andrea**, bakonyzombathelyi kolléganő is segédkönyvtári képzésével kapcsolatosan: állománygyarapítás, tájékoztatás, KSZR, olvasószolgálat területeken szerzett új ismereteket.

Minőségfejlesztés, minőségirányítás

Közreműködtünk a Könyvtári Intézet által létrehozott KSZR információs oldalon megjelenő adatok ellenőrzésében és fotókat küldtünk a kistelepüléseken zajló könyvtári élet dokumentálására, valamint javaslatokat fogalmaztunk meg a weblap fejlesztésével kapcsolatosan.

Az Országos Közgyűjtemények Szövetsége *összközgyűjteményi stratégiát* készített, melyhez várták a települési nyilvános könyvtári terület (beleértve a megyei hatókörű városi, a városi, a községi és a KSZR-könyvtárak) javaslatait. A kapott információkat összesítve továbbítottuk a regionális könyvtárunk (Győr) vezetője felé.

A könyvtári terület az elmúlt években bizonyította, hogy gyorsan és hatékonyan tud reagálni a különleges helyzetekre. Ezzel kapcsolatban kérte az OSZK a megye könyvtáraitól a *könyvtárak társadalmi-gazdasági hasznosságának felismerését elősegítő javaslatokat, illetve a vállalkozásokat segítő kezdeményezésekhez szükséges adatokat*. A kitöltött táblázatokat továbbítottuk az illetékeseknek.

Összegyűjtöttük és továbbítottuk a Könyvtári Intézet *Könyvtárak az energia-veszélyhelyzet idején* elnevezésű országos felmérésére a Komárom-Esztergom megyei könyvtáraktól (önállóak és szolgáltatóhelyek egyaránt) érkezett adatokat.

A vármegye lakosságát bevontuk az e-book kölcsönzés bevezetésével kapcsolatos igényfelmérésbe, de kollégáink és az önkormányzatok is, mint együttműködő partnerek, elmondhatták véleményüket a vármegyei könyvtár működéséről, kommunikációs tevékenységéről.

Kiemelt projektek

- **Olvasótábort** szerveztünk Pilismaróton 25 gyermek részvételével 2022. augusztus 15-19. között – fő tematikánk az *Írás és a könyvkiadás* volt. Készítettünk versillusztrációkat és élő Képes Krónikát, meghallgattuk **Illés Adorján** világhírű bicikliútjának izgalmas részleteit, és **Varga Bea** író-szerkesztő előadásából megtudtuk, hogyan zajlik a munka a Könyvmolyképző Kiadónál. Esztergomba is kirándultunk, hogy megnézzük a Babits Mihály emlékházat és egy jót játszassunk a Duna Múzeumban.
- Az Országos Könyvtári Napok keretében **online kvizzel** mértük fel a településeken élő olvasók tudását. „*Értékesek vagyunk?*” című - a Komárom-Esztergom Megyei Értéktárban

szereplő „tételeket” feldolgozó - vetélkedőnk 5 fordulójában összesen 121 fő próbálta ki magát. A maximális 30 pontot elérő 6 díjazottnak KSZR-es szóróajándékokkal, Új Forrás folyóiratokkal, ajándékkönyvekkel és múzeumi-színházi belépőkkel kedveskedtünk.

- Kiosztottuk „Az év települési könyvtára 2022” díjat 3 kategóriában (lakosság szám alapján): **Mogyorósbánya, Bajót és Csolnok** részére; „Az év *Komárom-Esztergom* megyei *kistélepülési könyvtárosa*” vándordíjat Pósa Andreának, a bajnai könyvtár vezetőjének íteltük oda.
- Elkészítettük a *KSZR-naptárunkat* 2023. évre is.
- A helyi önkormányzat által felújított helyiségbe átköltöztetett **bársonyosi** községi könyvtár az NKA „*Települési könyvtárak szakmai eszközfejlesztése, korszerűsítése*” című pályázatának köszönhetően tett szert új bútorokra és egyéb kiegészítőkre (pl. mozaik szőnyeg). Az állományt átnéztük és nagy részét leselejteztük, majd a „maradékot” elrendeztük a polcokon.

Könyvtárhasználat a szolgáltató helyeken

A regisztrált használók száma a könyvtárakban 3 %-os csökkenést mutat a 2021-es adatokhoz képest, melynek egyik oka az is lehet, hogy a kollégák elkezdtek rendbe tenni az olvasói nyilvántartásokat és törölték a rendszerből mindazokat, akik elköltöztek vagy sajnálatos módon elhaláloztak. A személyes használatok száma viszont nagyon megnövekedett, hiszen 31 %-kal többen vették igénybe a szolgáltatásokat, mint az előző évben. A szabadabb mozgásnak és a számtalan színes és érdekes programnak köszönhetően ismét kedvet kaptak az emberek, hogy felkeressék a települési könyvtárakat.

A kölcsönzött dokumentumok száma fokozatos emelkedést mutat a járvány megszűnése óta. 2021-hez képest már 37 %-kal több könyvet vittek haza az olvasók tavaly. A pandémia idején új szolgáltatásként bevezetett háhozszállítás 20 településen 2022-ben is működött, melynek során 496 db dokumentum jutott el ily módon az olvasókhoz (2021-ben még 1.288 db volt).

	2021.	2022.
Lakosság (fő)	94 821	95 461
Regisztrált olvasó (fő)	9 695	9 360
Könyvtárhasználó (fő)	40 457	53 116
Kölcsönzött dokumentumok száma (db)	47 843	65 748

A fenti táblázatból kitűnik, hogy a kistélepüléseken élők közül átlagosan csak a lakosok 10 %-a tagja a könyvtáraknak (ez a szám évek óta változatlan), ők viszont aktívan használják a szolgáltatásokat. Egy olvasó a tavalyi évben átlagosan 7 db dokumentumot kölcsönzött ki, ami a 2021-es adathoz képest (4,9 db) jelentős növekedést mutat.

Az OPAC (az online katalógus) használata egyre inkább előtérbe kerül nemcsak a kollégák, de az olvasók körében is, mivel 2022-ben már 4.758 alkalommal választották ezt a lehetőséget böngészésre, keresésre, hosszabbításra és előjegyzésre (2021-ben 3.111 db volt). Ezen a felületen a települések új könyvei teljes körűen elérhetőek, a régebbi állomány pedig folyamatosan frissül, ahogy a retrospektív dokumentumok feldolgozásra kerülnek. A jövőben tovább fogjuk erősíteni ezen szolgáltatásunk népszerűsítését.

A szolgáltató helyek infrastrukturális feltételei

A legnagyobb probléma a településeken továbbra is az akadálymentesítés hiánya, vagy csak részleges megléte. 60 település közül elég sok helyen megoldott a mozgáskorlátozottak bejutása az épületbe, de a földszinti elhelyezkedés és az emeleten lévő könyvtárhelyiségek megközelítése lifttel vagy egyéb úton (pl. lépcsőlifttel) csupán 34 könyvtárnál működik. A belső helyiségek használata pedig pl. kerekesszékekkel vagy babakocsival viszont csak kevés könyvtárban lehetséges.

A látás- és hallássérültek részére szinte semmilyen segítség (pl. vezetősáv, indukciós hurok) nincs egyik települési könyvtárban sem, és a szolgáltatások sem akadálymentesek (néhány helyen feliratok, piktogramok már felkerültek a polcokra, falakra). A hangoskönyv-állomány bővítésével próbálunk kedvezni a fogyatékkal küzdő olvasóinknak.

Humán erőforrás, szolgáltatások biztosítása

A nyitvatartási idő a településeknél elég széles skálán mozog, 2 és 40 óra között van a heti nyitvatartási órák száma. Főleg az 1000 fő alatti lakosságszámú településeken sajnos még mindig nem éri el a kívánt értéket, hiszen csupán heti 1-2 napban, 2-6 órás nyitvatartással működnek. A nagyobb településeken már jobb a helyzet, de közöttük is akad egy-két település, amely csak heti 2 órában fogadja az olvasókat, ami 2000 fő feletti lakosság esetén nagyon kevés.

Kistelepülési könyvtáraink többségében rendelkeznek a kollégák a megfelelő végzettséggel, eltérés a törvényi előírásoktól csak az 1500 fő fölötti lakosságszámú településeken fordul elő egy-két esetben. Az előző években számíthattunk a helyi önkormányzatok segítségére a „beiskolázásokban”, de szükség esetén a KSZR támogatásból is segíteni tudjuk a kívánt szakképzettség megszerzését. 2022-ben bakonyszombathelyi kollégánónk befejezte a segédkönyvtárosi tanfolyamot, a gyermelyi könyvtár vezetője pedig elkezdte az ELTE-n a főiskolai könyvtáros képzést.

A legtöbb önkormányzat részmunkaidőben, megbízási szerződéssel alkalmazza könyvtárosát, amely a legtöbb esetben csupán a nyitvatartási időre korlátozódik, így az egyéb belső munkákat (pl. kézműves foglalkozás előkészítése) és az adminisztratív feladatokat a könyvtárosok úgymond a szabadidejükben látják el.

A központi költségvetési támogatás felhasználása

A József Attila Megyei és Városi Könyvtár a 2022-es kistelepülési könyvtári kiegészítő támogatást (összesen 53.888.140 Ft) az alábbi módon használta fel:

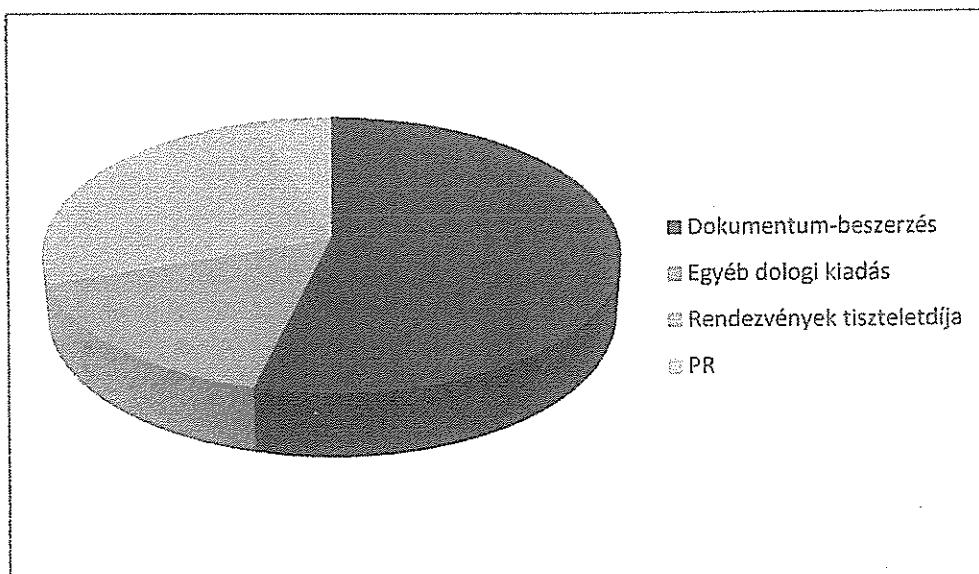
- dologi kiadások 74 %
- tárgyi eszközök vásárlása 19 %
- személyi juttatások (pl. megbízási díjak) 6 %
- személyi juttatások járulécai 1 %.

Mivel 2022-ben ki kellett fizetnünk az új céges autónk vételárának fennmaradó részét, így sajnálatos módon a települési könyvtárak berendezéseinek felújítására és az elavult számítástechnikai eszközök cseréjére csak korlátozottan volt lehetőségünk.

A kiadások 74 %-át a dologi ráfordítások jelentették. Nem véletlenül olyan nagy ez a szám, hiszen ebbe a csoportba tartoznak

- a dokumentumbeszerzések (54 %),
- a rendezvények tiszteletdíjai (26 %),
- a PR költségek (5 %),
- az egyéb dologi kiadások (15 %): gépkocsik költségei (pl. üzemanyag, karbantartás, adók); csomagküldő futárszolgálat díja (GLS); infokommunikációs kiadások (mobiltelefon és internet előfizetések) és postaköltség; szoftvertanácsadás és informatikai szolgáltatás díja; bankköltség; iroda- és írószerek, kézműves anyagok, nyomtatópatronok és könyvtári ügyviteli eszközök vásárlása.

Számos könyvtárnak megmaradt a 2021-es rendezvény-keretéből több-kevesebb összeg, amelyeket átcsoportosítottunk a költségvetésben, így 2022-ben ezt is fel tudták használni a kollégák a programok szervezésénél. Ez az előző évihez képest valamivel magasabb százalékos arányt eredményezett ennél a költségfőcsoportnál (2021-ben 22 % volt) a többi kiadásformához képest.

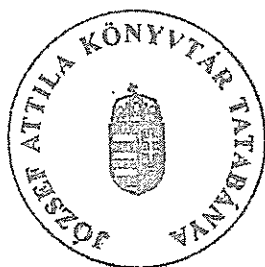
A vármegyei könyvtár végzi a települési könyvtárak működéséről évente készülő statisztikai adatok nyilvántartását és rögzítését a Kultstat rendszerben. Az űrlapokon szereplő információk alapján, melyhez sok segítséget kapunk a települési könyvtárosoktól, minden évben készül egy terv, hogy mely területeken kell változtatni és hogyan tudnánk a meglévő adatokon javítani. Ehhez kérjük az Ön segítségét is.

A saját települési adatok az I. számú mellékletben találhatóak.

Tatabánya, 2023. május 24.

Tisztelettel:

Mikolasek Zsófia
igazgató

I.
Dunaalmás

A KSZR segítségével történt értékgyarapodás:

Dologi kiadások	Tárgyi beszerzések	Rendezvények	Dokumentumbeszerzés	Összesen
308 053 Ft	0 Ft	225 000 Ft	469 407 Ft	1 002 460 Ft

Rendezvény:

Mocsai Pajtaszínház: Kétszer egy felvonás
Vigh-Boda Mária: Márton-napi táncház
Wireless Heart: Karácsonyi Jam

Könyvtárhasználat:

	2021	2022
Regisztrált használók száma	281 fő	292 fő
Ebből 14 éven aluli	126 fő	131 fő
Személyes használat	674	716
Kölcsönzött dokumentumok száma	228	264
14 éven aluliak által kölcsönzött dokumentumok száma	102	117

Javaslat:

- a nyitvatartási idő növelése